

tériumot is, mert hiszen mindenünk hozzá is befut — és így ezen intézetből budgetilag fennmaradt részt szubvencióképen nyujtaná nekünk segélyül, hogy e madárvárták még jobban kifejlődvé és virulva hirdessék Magyarország dicsőségét, amelyet a külföld is megbámul.

Bátor vagyok megjegyezni, hogy ennek a munkának igenis nagyon szép eredménye volt. Mindenesetre arra kérem a miniszter urat, kegyeskedjék ezt a kérésünket megszívlelni annyival is inkább, mert egy szerény példával is szolgálhatok. Ez a szerény példa bizonyítja, hogy a mi tanításaink nem hullottak szikes talajba, hanem jó földbe estek. Egy szép példáját fogom elmondani annak, amit a mi munkálkodásunkkal, szívünkkel elértünk. A Szinva-patak mellett — ez nem romantika — ez igazság és ez megtalálható adat, akárki akar utána kérdezni, megkaphatja az adatokat, színgáz, amit elmondok — egy kis szegény, apátlan-anyátlan fiú, aki az ötödik osztályba járt, abból élt, hogy az erdő adta neki mindennap azt az ágfát, amelyet talán mint kis hátiterhet hozott haza és eladott.

Azért mondom ezt, mert úgy látszik az iskolák ott már egészen átvették azt a szellemet, amely a mi madárvártáink szellemében megnyilvánul. Azt tanulta ez a kislány, hogy jól kell tenni . . . Amikor ez a kis fiúcska háti terhét hozta, a Szinva-patak síkos partján, amely meg volt áradva, látja, hogy egy kis fecske fuldoklik a vízben. Ez a kislány eldobja a háti terhét, beleugrik a vízbe, eltöri az egyik karját, a másikkal a madarat kimentí, ő azonban majdnem belefúadt. A megmentett kis fecskét magasan tartva már-már ő is fuldokolt, amikor kimentették. Elvitték a kórházba, ahol négy hétig feküdt kartörésével. Mi három sor hírt kaptunk erről az újságokban. Az elnökség azonnal akcióba lépett és a rendőrségtől, a mentőktől, a kórháztól megtudta, hogy ez igaz. Az iskolaigazgató a mi legmagasabb kitüntetésünket, a HERMAN OTTÓ-díszérmet kapta, amelyet immár 11 uralkodó is hord. A kis fiúcska nem kaphatta meg ezt a dekorációt, — hiszen egy 11 éves kislány nem kaphat ilyen kitüntetést — de megkapta az iskola igazgatója azért a szellemért, amelyben ezt a kislányt nevelte. Ma pedig az apátlan-anyátlan fiúcskának száz apja és száz anyja van.

APRÓ KÖZLEMÉNYEK.

Pelecanus onocrotalus onocrotalus L. Szentesen. 1934 május havában fiatal tollazatú hím gödény, kis herékkel érkezett ŐRY SÁNDOR preparatóriumába, melyet SCHERG KÁROLY m. kir. főerdőmérnök szíves értesítése szerint május 19-én a Szentés melletti terehalmi pusztá halastaván lóttek. Szárnya 660, farka 180, csüd 122, csőre a homloktól 315 mm hosszú; súlya 5400 g. (A „Nimród“ szeptember 10-i száma szerint augusztus 24-én a soroksári Dunaágon is láttak 3 pelikánt.) Dr. Greschik Jenő.

Mergus merganser és *serrator* 1933/34 telén. Ez a két bukó foltúnó kevés számban jelentkezett az elmúlt télen hazánk területén. 1933 november 20-án Kelebián egy *Mergus serrator* L. tojót lóttek. Szárnyának hossza 212 mm. December 6-án a nógrádmegyei Ecségen egy kis tavon, amely nem volt befagyva, a *Mergus merganser* L. egy tojóját ejtették el. Szárnya 257 mm. Súlya 1055 g. Szívének súlya 14·520 g, a relatív szívésúly a testsúly

ezrelékében $13\cdot76\%$. Májának súlya $34\cdot905$ g, relatív súlya $33\cdot54\%$. Petefészke fejletlen, gyomrában 2 apró hal maradványai. December végén és január elején a budapesti Margit-híd közelében tartózkodott egy kisebb csapat *merganser*. 1934 január 8-án, az éjjeli nagy ködben, egy nagy bukó tojója a budapesti Üllői-úton a házak tetőzetén elvonuló dróthálózatba akadt, ahonnan a járdára zuhant. Dr. Greschik Jenő.

Branta ruficollis (Pall.) 1934 őszén a Hortobágyon. A vörösnyakú lúd ez év őszén a Hortobágyon gyakrabban mutatkozott. Október 30-án fiatalabb ♂-et lőttek. Szárnya 340, fark 104, csüd 55, csőr 26 mm, súlya 1470 g. November 1-én egy öregebb, élénkszinű ♂-et és egy fiatalabb, fakóbb színű ♂-et ejtettek el. Előbbinek méretei: szárny 375, fark 107, csüd 60, csőr 27 mm. Kiterjesztett szárnyvégeinek egymásközötti távolsága 1230 mm. Súlya 1445 g. Gyomrában homok és apró kavics 5 g súlyban. Szívének súlya $15\cdot750$ g, a relatív szív súly a testsúly $\%$ -ében $10\cdot90\%$. A második példány méretei: szárny 340, fark 103, csüd 54, csőr 24 mm. Kiterjesztett szárnyvégeinek egymásközötti távolsága 1135 mm. Súlya 1017 g. Gyomrában homok és apró kavics 3 g súlyban. Szívének súlya $10\cdot500$ g, relatív szív súly $10\cdot32\%$. November 12-én ismét fiatal ♂ került terítékre. Méretei: szárny 350, fark 104, csüd 56, csőr 27 mm. Súlya 1300g. Gyomrában homok 2 g súlyban. Szívének súlya $13\cdot270$ g, relatív szív súly $10\cdot14\%$. November elején egy vörösnyakú lúd a Hortobágyról FÁBA preparátorhoz is került. A „Nimród“ december 1-i száma szerint november 3-án a Balmazújvároshoz tartozó Darassa legelőn is lőttek egy példányt 6-os csapatból, néhány nappal később pedig még egyet.

Dr. Greschik Jenő.

Branta leucopsis (Bechst.) Zala megyében. 1934 október 31-én Zala-szántón apácaludat lőttek, mely FÁBA REZSŐ budai preparatóriumába került kitömés végett.

Dr. Greschik Jenő.

Accipiter brevipes (Severtz.) Mohácson. 1934 július 19-én Mohács környékén fiatal rövidujjú (karvalyt) lőttek, mely a Madártani Intézetbe került. A „Nimród“ augusztus 10-i száma szerint ez a példány egy nádas fölött a Dunán került kézre, karmaiban egy kisebb vízimadarat tartott. A rövidujjú karvaly hazai előfordulásáról szóló eddigi gyér adataink Erdélyre vonatkoznak, a mohácsi példány az első adat e ragadozó csonkagyarországi előfordulásáról.

Dr. Greschik Jenő.

A rozsdástorkú pipis előfordulásáról 1934 tavaszán Dinnyésen. Május havában MÁTÉ LÁSZLÓ Dinnyésről 2 *Anthus cervinus* Pall. tojót küldött a Nemzeti Múzeum madárgyűjteménye számára. A május 6-i példány méretei: szárny 84, fark 58, csüd 21, csőr 11·5, hátsó karom 10 mm. Torka világosabb, begyén apróbb, de sűrűbben álló barna foltokkal. A május 18-i példány méretei: szárny 84, fark 57, csüd 20·5, csőr 11·5, hátsó karom 11 mm. Torka sötétebb, begyén a foltok nagyobbak, de nem oly sűrűn állók. Ez a madár sokkal több helyen fordul meg hazánkban vonulása idején, mint általában hiszik. Ne csak tavasszal, hanem ősszel, főleg októberben is figyeljünk jelenlétére. A nedves, mocsaras helyek közelében elterülő szabad térséget, réteket, legelőket, szántóföldeket, agyag- és homokgödörket látogatják. Este a nádban keresnek éjjeli szállást. Ültükben és felszállás közben éles, a nádcsármányra emlékeztető „szí“ hangjukról ismerhetők fel.

Dr. Greschik Jenő.

Aquila clanga Pall. előfordulásáról 1934-ben. 1934 október 18-án egy Fegyverneken (Jász-Nagykun-Szolnok m.) lőtt sárgaszínű sas került FÁBA REZSŐ budai preparátorhoz, melyben DR. VASVÁRI MIKLÓS, a nagy békászó sasnak sárgaszínű fázisára, varietására ismert. Régebbi szerzők a nagy békászó sasnak ezt a sárgaszínű varietását *Aquila fulvescens* Gray néven külön fajnak tartották. A fegyverneki példány (l. a mellékelt képet) nagyon hasonlít az új NAUMANN V. kötetének 47. tábláján 2-vel jelölt tojó színes képéhez, teste krémszínű, helyenként fakó rozsdasárga, evezői és kormánytollai feketebarnák; 7. kézevezője jól mutatja a clanga-bélyeget. A nagy békászó sasnak ez a varietása Európában eddig ritkán került kézre s Magyarországon az első bizonyító példány előfordulásáról.

Phot. Weisz T.

A fegyverneki sárga nagy békászó sas. (Fába R. tömése)
Gelber Schelladler, bei Fegyvernek erlegt.

— November 18-án a fehérmegyei Bicskén a nagy békászó sas fiatal tojója került terítékre. Sötétbarnaszínű példány különösen a szárnyfedőkön, farkcsíkon és felső farkfedőkön nagy világos foltokkal. Tarkóján nincs meg az a rozsdaszínű tollakból álló folt, mely a fiatalokú kis békászó sast jellemzi. Csüdjén a tollak sötétbarnák, melyekhez a csüd belső oldalán számos szennyesfehér toll járul. Hónaljtollai barnaszínűek, de világosabbak a hát színénél. Szemcsillaga dióbarna. Begyében és gyomrában üregi nyúl húsa 113 g súlyban. A madár hossza 710, szárnya 548—550, fark 283, csüd 96, csőre a homloktól 48, a viaszhártyától 34 mm. A kiterjesztett szárnyak végeinek egymásközötti távolsága 1775 mm. Súly a begyében és gyomrában talált üregi nyúl húsa súlyának levonása után 1537 g. Bal- és jobboldali petefészkek; a baloldali petefészkek felső fele kifelé hajlik, legnagyobb hossza, szélessége és vastagsága: $17 \times 3.8 \times 2$, a jobboldali méretei: $11 \times 2.6 \times 1.2$

mm. Színük fehér. Szívének súlya 9·060 g, a relatív szív súlya a testsúly $\frac{9}{100}$ -ében $\frac{5·89}{100}$. Májának súlya 23·810 g, a relatív májsúly $\frac{15·49}{100}$.
Dr. Greschik Jenő.

Szécinegék a nádásban. 1934 október 26-án a Majosháza melletti nádásban nagyobb szécinegetársaságot figyeltem meg, amely ott egy kékcinegével együtt rovarok után kutatott. Az egész délutánt ott töltötték a nád közepén s szorgalmasan kopácsolták a nádból előkerített rovarokat. Rovargyűjtők előtt jól ismert tény, hogy a nád rendkívül sok rovarnak szolgál téli búvóhelyül. A cinegék a nádásban egész télen át is táplálékra találnak. Ennek ellenére kevés adatunk van — eltekintve a szakállas- és függő cinegétől — cinegéink tartózkodásáról a nádban s ottani munkájukról. Az irodalom csupán a kék- és barátcinegéről jegyzi fel, hogy olykor a nádásokat is felkeresik. Nagyobb figyelmet kell ennek a kérdésnek szentelnünk, mert úgy látszik, hogy nádásainknak fontos szerepük van többek között szécinegéink áttelelésénél is.
Dr. Greschik Jenő.

Adat a tavi cankó fészkeléséről a Fertőn. Április havában CONGREVE és CHRISTIE angol ornitológusok SCHENK JAKAB társaságában fölkeresték a M. Nemzeti Múzeum madárgyűjteményét, magukkal hozván egy WERNER gyűjtéséből származó s 1914 május 23-án a Fertőn, Pátfalu mellett talált 4 tojásból álló kérdéses *Tringa stagnatilis* (Bechst.) fészkeljait, hogy azt múzeumunk híres tavi cankó tojásgyűjteménye alapján minden kétséget kizárva meghatározzák. Az összehasonlítás alkalmával a kérdéses fészkelj valóban a tavi cankó fészkelójának bizonyult és ezzel biztos adatot szereztünk e ma már hazánkban nem fészkelő madár egykori fészkeléséről a Fertőn.
Dr. Greschik Jenő.

A gyurgyalagról Szatmár megyében. 1932 július közepén régészeti kutatásaim lefolytatása végett Szatmár megyében, a Szamos-köz Panyola nevű községének határában, a Tiszaparton sátoroztam. A medrét örökösen változtató folyó szakadó partja az úgynevezett Zsaró-kertben egy ősi palánkerődítmény maradványait hozta napfényre és míg ennek feltárásával foglalatoskodom, egész nap munkásaim mellett hol a parton, hol pedig a vízen csolnakban tartózkodom.

Nevezett időben, közvetlen az ásatás színhelye mellett, a meredek törő partban, a felszín alatt 70 cm mélyen vájt lyukban egy pár gyurgyalag (*Merops apiaster*) fészkel. Gyakori ki- és beszállásuk fiókák etetését árulta el. Állandóan a folyó felett körözve-csapongva fogdosták a rovarokat. Egyízben, amint az egyiknek éppen síma röptében és tollazatának megcsillanó színeiben gyönyörködtem, valóban meglepő látványosságban volt részem. A gyurgyalag úgy 20 m magasan a Tisza felett vízszintes irányú röptéből hirtelen szinte függőlegesen felívelt, majd hanyattvetve magát, szabályos bukfencet csinált a levegőben, miközben 2—3 métert alázuhant, hogy ismét gyöngé íveléssel folytassa játékos repülését.

Azután bármennyire is fokozottabb mértékben vigyáztam a bájjos madarakat, hasonló jelenetnek többé nem voltam tanuja. Meg kell itt jegyeznem, hogy az ásatásom melletti gyurgyalagfészkelők magánosan volt a meredek partban úgy, hogy sem alulról, sem felülről nem lehetett megközelíteni. A közelben, a Tisza partjában gyurgyalag-telepet nem találtam, de gyakori előfordulásáról meggyőződtem. Ugyanis 1932 július 16-án csolnakon hazatérőben Vásárosnamény alatt, szakadt part agyag-rögén ülve láttam egy magános példányt. — 1932 augusztus 25., 27.,

1933 szeptember 10 és 1934 augusztus 29 és 30-a körül a panyola—gulácsi partok, fűzések felett átlag 15—30—50 darabból álló gyurgyalag csapatokat figyeltem meg, amint fecskemódra magasan csapongtak nevüket kiabálva. Minden alkalommal úgy délelőtt 10 óra körül jelentek meg és 10—20 perc múlva kelet felé eltűntek az őszi napfényben. Ha egy-egy kósz lepke eléjük került, arra valóban gyönyörűen ívelő merész levágásokat csináltak. Fészkelő telepüket senki sem tudta megmondani és mai napig sem sikerült megtudnom. *Dr. Söreghy János* (Debrecen).

Madártani feljegyzések a Hortobágy-pusztáról. Október 29-én a Szálka-ér balpartján egy réti sasra, *Haliaëtus albicilla* (L.) lettünk figyelmesek, amint a legelőn mozdulatlanul állott. Megérkezését nem vettük észre. A vadlibás őszi pusztának a megszokott tekintélyes vendége, mihelyt megsejtette, hogy nézzük, alacsony repüléssel tovább szállott előbb ismét a földre, majd egy távoli kútgémre. — Október 24-e körül egy vadliba vadász ujjas lilét, *Squatarola squatarola* (L.) lőtt a Hortobágy-pusztán. Ezt a nálunk meglehetősen ritka őszi átvonuló madarat elejtője a debreceni Déri-múzeumnak, illetve fiókinzetének, a Hortobágyi Múzeumnak ajándékozta, melynek igazgatósága a beces zsákmányt kitömte. — November 18-án VITÉZ NÁNÁSSY LAJOS Hajdúböszörmény határában egy téli tollazatú heringsirályt, *Larus fuscus* L. lőtt. Csukott szárnyának hossza 41 cm. — Ez a példány is mint ajándék a Hortobágyi Múzeumba került. *Dr. Söreghy János.*

A vadlibákról 1934 őszén a Hortobágyon. Október 29-én hajnali húzáson a Hortobágy „Pentezug“ nevű részén egy szép öreg vörösnyakú ludat lőttem; egy 10-es csapat kis lilikkel jött felém, több nem volt a csapatban. Eltérő hangjáról rögtön megismertem. November 15-ig 738 vadliba közül volt: 41 nyári lúd, 23 vetési (igen kevés), 1 vörösnyakú, 583 nagy lilik (ez képezi a vadlibák 95%-át a Hortobágyon), 90 kis lilik (inkább csak kora ősszel fordul elő tömegesen). *Graefl Andor.*

A vörösfejű gébics, Lanius senator L. fészkelése Sopron környékén. SCHWARTZ soproni erdőőr először 1933 júliusában figyelt meg egy párt a Soprontól északra fekvő Bécsi-dombon, melyről azonban nem tudta bizonyosan, hogy fészkelte-e. Ezidén öt párt találtam ugyancsak a gyérnövényzetű, ritkásan álló akácfákkal borított Bécsi-dombon, melyek közül négy párnak a fészket is sikerült az akácfákon megtalálnom. Ezek közül az egyik fészkekből a fiókák (öt db) még június 30-án kiszálltak. Egy másik fészket egy körülbelül 12 m magas akácfa egyik kinyúló ágán, 9 m magasságban, közelebből megvizsgálhattam. A fészkek tavalyi kórónövények szárából és tüskés gallyakból volt ügyesen összerakva, közbe vastag zsinog és papiros is volt beleszöve, belső része pedig kevés tyúktollal kibélelve. (A fészkek belső átmérője 9 cm. A fészkek sekélyes félgömbalakú.) Ebben a fészkekben öt fióka volt, melyeket SCHWARTZ erdőőr július 8-án meggyűri-zött „HG. ESTERHÁZY madárvártája, Kapuvár“ jelzésű gyűrűkkel. E fiókák július 17-én kirepültek. A másik két fészkekből a fiókák időközben szintén kirepültek, úgyhogy azokat nem tudtam meggyűri-zni. Az általam megfigyelt vörösfejű gébicsek nem rejtőztek annyira el, amint ezt CHERNEL írja róluk, mert pl. az egyiket sokszor 3—4 méternyire is megközelítettem, amikor egy 1.5 m magas karón ült prédára lesve. E madár különben Sopron erdeiben egyebütt sehol sem fordul elő. *Tasch Pál.*

Fehér barázdabillegető. Aszódon 1934 július 12-én egy fiatal *Motacilla alba* L. került a kezembe, mely egészen fehérszínű volt. Szárnyhossza 84, fark 82, csüd 21·5 mm. *Thiringer László.*

Fehér szajkó. 1934 június 21-én Csobánkán egy fehér szajkót, *Garrulus glandarius* (L.) lőttem, melyet a M. Nemzeti Múzeumnak ajándékoztam. A madár egészen fehér, csupán az evezők egy részén halványbarnás színnel, a fedőkön az égszínkék hiányzik, csak a fekete harántsvökvök látszanak igen halványan. Csőre és lábai halványpirosak. Fialat ♀.

Iffj. Selmeczy Miklós.

Az első gólyafészek a Felső-Szepességen. Az idei év feltűnő meleg tavaszán a malduri régi harangtornyon egy gólyapár telepedett le. Fészükben május második felében 4 tojás volt. Tudtommal ez az első eset, hogy a Felső-Szepességen gólya fészkel. Valószínűleg a nagyon megszaprodott mezei egerek és kígyók bírták rá gólyáinkat az ottani megtelepedésre.

Bethlenfalvy Ernő.

Őszi megfigyelések a Szegedi Fehértavon. — Herbstbeobachtungen am Fehér-See bei Szeged.

1934 október 1. 2 *Squatarola aquatarola* (L.)

Október 7. 15 *Delichon urbica* (L.), néhány ezer *Anser fabalis* (Lath.) és *Anser albifrons* (Scop.), *Anas platyrhynchos* L, apró réce, igen sok *Calidris alpina* (L.), 2—300 *Larus ridibundus* L., 14 *Motacilla flava* L., igen sok *Numenius arquata* (L.) és *phaeopus* (L.), 20—30 *Anthus spinoletta* (L.), néhány *Acrocephalus schoenobaenus* (L.), 2 *Circus aeruginosus* (L.), 1 *Falco tinnunculus* L.

Október 13. 2 *Squatarola squatarola* (L.), 4—500 *Calidris alpina* vegyesen *Charadrius*sokkal, 3 *Larus fuscus* L., sok *Anthus spinoletta* (L.) és *Acrocephalus schoenobaenus* (L.), *Anser*, *Anas*, *Numenius* mint 7-én.

Október 17. 3 *Larus fuscus* L., 20—30 *Anthus spinoletta* (L.), 1 *Anthus trivialis* (L.), *Calidris*, *Anser*, *Anas*, *Larus*.

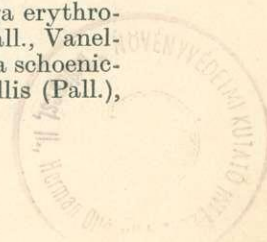
Október 20. 2 *Saxicola rubetra* (L.), 5 *Squatarola squatarola* (L.), 3 *Tringa totanus* (L.), 5—600 *Calidris* és kevés *Charadrius*, 3 *Emberiza schoeniclus*, néhány *Anthus spinoletta* (L.), 3 *Delichon urbica* (L.), 2 *Larus fuscus* L., *Anser*, *Anas*, *Numenius*.

Október 21. 30—40 *Vanellus vanellus* (L.), 20—25 *Anthus spinoletta* (L.), e napon láttam utoljára *Numenius phaeopus*, 9 darabot, 10—15 *Tringa erythropus* (Pall.) és *Tringa totanus* (L.), 3 *Emberiza schoeniclus*, 4 *Troglodytes troglodytes* (L.).

Október 24. 5—600 *Spatula clypeata* (L.), köztük néhány *Anas platyrhynchos* L. (reggel érkeztek), 3—400 *Calidris*, sok *Numenius arquata*, apró réce, *Anser*.

November 5. 2 *Larus fuscus* L., 1 *Colymbus stellatus* Pont., 200—250 *Grus grus* (L.) éjszakázott. E napon láttam először *Anser anser* (L.)-t, 10 nap mulva eltűntek, 2 *Falco subbuteo* L., 4 *Circus cyaneus* (L.), *Calidris*ek már nincsenek, *Numenius* erősen megfogyatkozott, *Anas* mind több és több jelentkezik, cankót ma nem láttam.

November 16. Az első 2 *Plectrophenax nivalis* (L.). 8 *Tringa erythropus* (Pall.), *Larus ridibundus* L. között néhány *Larus minutus* Pall., *Vanellus ezrivi*, 1 *Haliaeetus albicilla* (L.), 2 *Falco subbuteo*, 8 *Emberiza schoeniclus*, már csak 2—300 *Numenius arquata* (L.), 2 *Podiceps ruficollis* (Pall.), 2 *Circus cyaneus* (L.), 12 *Calidris canutus* (L.), 1 lőve.

November 18. 1 *Calidris alpina* (L.), 12—15 *Larus minutus* a 2—300 *Larus ridibundus* között, ezrivel van a búbic, 3 *Mergus serrator* L. (1 lóve), 1 *Falco subbuteo* L., 2 *Circus cyaneus* (L.), 6 *Grus grus*. A libák és pólingok számát nem lehet pontosabban megállapítani, mert már a vadvizes réteken is van víz az eső miatt, míg eddig nem volt.

November 20. A Maros-parton észleltem: 1 *Ardea cinerea* L., 3 *Anas acuta* L., 5 *Asio otus* (L.), 4 *Falco tinnunculus* L., 1 *subbuteo* L., 2 *Circus cyaneus* (L.), 1 *Athene noctua* (Scop.), 1 *Anthus spinoletta* (L.).

November 23. 8—10.000 apró réce, 1000—1200 *Anas platyrhynchos* L., néhány ezer *Anser*, a vadvizeken vannak már és onnan járnak a vetésre, 60—70 *Numenius arquata* (L.), 1 *Accipiter gentilis gallinarum* (Brehm) ♂ juv., 1 *nisus* (L.), 2 *Circus cyaneus* (L.), 1 *Haliaeetus albicilla* (L.), 60—70 *Calidris*, 1 *Larus fuscus* L., rengeteg *Plectrophenax nivalis* (L.), több százas csapatban, 8—10 *Larus minutus* Pall. a danka sirályok között, 2 *Troglodytes* (állandóan van, úgyszintén nádisármány is), 3 *Motacilla alba* L.

Weisz Tibor.

Dán keresztcsőrű a Szepességen. A Tárcafő (Toriszka) melletti fenyvesben 1934 április 2-án tobozokat bontogató kisebb csapat keresztcsőrű (*Loxia curvirostra* L.) hívta föl a figyelmemet. Az egyiknek lábán mintha fémgyűrű csillant volna meg. Lelőve a madarat, tényleg gyűrűt találtam a lábán, a következő felírással: 0.4. Zool. Museum. Danmark. A dán múzeum értesítése szerint a madarat kéthetes fióka korában, 1932. apr. 22-én gyűrűzték meg Dániában, Hogilgaard ültetvényen, kb. 8 km-rel délre a jütlandi Herning városától.

Tischler Ödön.

Tadorna tadorna (L.) a Szegedi Fehértavon. 1934 december 26-án 17 darab bütykös lúd jelent meg a Szegedi Fehértavon, melyek közül 1935 január 6-án egy kiszínezett ímet a szegedi egyetem állattani múzeuma számára lelőttek. Január 6-ika után még néhány napig 2 példány tartózkodott az említett helyen.

Weisz Tibor.

Gólyák decemberben és januárban. Napilapok jelentése szerint az idei enyhe, hótalan december közepén Megyeren gólyákat figyeltek meg a szántóföldeken. FÁBA LÁSZLÓ jelentése szerint december 16-án Rákospalotán is láttak 2 gólyát. DUBRAVICZKY IMRE tagtársunk pedig arról értesít, hogy január 4-én (még a havazás előtt) délután Pestszentlőrinc határában 2 gólyát látott alacsony repülni Budapest felé. Valószínűleg mind a három helyen ugyanazt a 2 gólyát figyelték meg; fogságból szabadult vagy betegség következtében visszamaradt példányok lehettek.

Dr. Greschik Jenő.

Colymbus immer Brünn. a budapesti Dunán. 1935 január 11-én a Margitsziget és Óbuda közötti Dunaszakaszon egy fiatalabb, téli tollazatú ♂ jegesbúvárt lőttek, melyet FÁBA REZSŐ preparátorhoz szállítottak be. Nyelöcsővében egy 15.5 cm hosszú kis bucó, *Aspro asper* (L.), gyomrában 2 db 6 cm hosszú kis bucó, egy 11 cm hosszú jász, *Idus melanotus* Heck. és 12 db 0.7—1.5 cm átmérőjű kavics, összesen 48 g súlyban. A nagyobbik kis bucó feje mögött harapás, a 2 kisebbnek a feje leharapva. A jász feje mögött szintén harapás, azonkívül teste közepén kettéharapva. Szárnya 387 mm. Súlya a gyomortartalom eltávolítása után 4552 g. Szívének súlya 50.080 g, a relatív szívcsúly a testsúly $\frac{0}{100}$ -ében 11.00 $\frac{0}{100}$. Májának súlya 182.700 g, a relatív májcsúly 40.14 $\frac{0}{100}$.

Dr. Greschik Jenő.

KURZE MITTEILUNGEN.

Pelecanus onocrotalus onocrotalus L. bei Szentes. Am 19. V. 1934 wurde bei Szentes ein Pelikan, ♂ im Jugendkleide erlegt. Flügel 660, Schwanz 180, Lauf 122, Schnabel von der Stirn 315 mm; Gewicht 5400 g. (Nach „Nimród“ Nr. v. 10. IX. wurden 3 Pelikane am 24. VIII. am Donauarm bei Soroksár beobachtet.)
Dr. Eugen Greschik.

Mergus merganser und serrator im Winter 1933/34. Diese beiden Säger zeigten sich im genannten Winter in auffallend geringer Zahl in Ungarn. Am 20. XI. 1933 wurde ein ♀ *serrator* bei Kelebia geschossen; Flügelänge 212 mm. Am 6. XII. wurde auf einem nicht zugefrorenen Teiche bei Ecseg (Kom. Nógrád) ein *merganser* ♀ erlegt. Flügelänge 257 mm. Gewicht 1055 g. Herzgewicht 14·520 g, relat. Herzgewicht in $\frac{0}{100}$ des Körpergewichtes 13·76 $\frac{0}{100}$. Lebergewicht 34·905 g, relat. Lebergewicht 33·54 $\frac{0}{100}$. Unentwickeltes Ovar. Im Magen Reste von 2 kleinen Fischen. Ende Dezember und Anfang Januar hielt sich eine kleinere Schar *merganser* in der Nähe der Margaretenbrücke in Budapest auf. Am 8. I. 1935 gerieht ein Gänsesäger ♀ auf der Üllöer-Strasse in Budapest, während des starken Nebels in der Nacht, in die Leitungsdrähte über den Dächern und stürzte auf das Pflaster.
Dr. Eugen Greschik.

Branta ruficollis (Pall.) im Herbst 1934 auf der Puszta Hortobágy. Rothalsgänse zeigten sich im Herbst 1934 zahlreicher auf der Puszta Hortobágy. Am 30. X. wurde ein jüngeres ♂ geschossen. Flügel 340, Schwanz 104, Lauf 55, Schnabel 26 mm, Gewicht 1470 g. Am 1. XI. wurde ein älteres, lebhaft gefärbtes ♂ und ein jüngeres, fahler gefärbtes ♂ erlegt. Masse des älteren ♂: Flügel 375, Schwanz 107, Lauf 60, Schnabel 27 mm. Flugbreite 1230 mm, Gewicht 1445 g. Im Magen Sand und kleine Kieselsteinchen 5 g schwer. Herzgewicht 15·750 g, relat. Herzgewicht 10·90 $\frac{0}{100}$. Masse des jüngeren ♂: Flügel 340, Schwanz 103, Lauf 54, Schnabel 24 mm. Flugbreite 1135 mm, Gewicht 1017 g. Im Magen Sand und kleine Kieselsteinchen 3 g schwer. Herzgewicht 10·500 g, relat. Herzgewicht 10·32 $\frac{0}{100}$. Am 12. XI. wurde wieder ein junges ♂ erlegt. Masse: Flügel 350, Schwanz 104, Lauf 56, Schnabel 27 mm. Gewicht 1308 g. Im Magen Sand 2 g schwer. Herzgewicht 13·270 g, relat. Herzgewicht 10·14 $\frac{0}{100}$. Anfang Nov. kam auch zu Praeparator FÁBA eine Rothalsgans aus der Puszta Hortobágy. Nach „Nimród“ Nr. v. 1. XII. wurde ein Stück aus einer Schar von 6 Exemplaren am 3. XI. bei Balmazújváros auf der Weide „Darassa“ und nach einigen Tagen noch ein zweites Stück erlegt.
Dr. Eugen Greschik.

Branta leucopsis (Bechst.) im Komitate Zala. Am 31. X. wurde eine Nonnengans bei Zalaszántó geschossen.
Dr. Eugen Greschik.

Accipiter brevipes (Severtz.) bei Mohács. Am 19. VII. 1934 wurde in der Umgebung von Mohács ein junger Zwerghabicht erlegt und kam in die Sammlung des Ornith. Institutes. Nach „Nimród“ Nr. v. 10. VIII. flog der Vogel über dem Röhricht der Donau und hatte einen kleineren Wasservogel im den Fängen. Dies ist der erste Beweis seines Vorkommens im engeren Ungarn, unsere bisherigen spärlichen Belege seines Vorkommens beziehen sich auf Siebenbürgen.
Dr. Eugen Greschik.

Anthus cervinus Pall. bei Dinnyés im Frühling 1934. Nach längerer Zeit erhielten wir wieder Belege über Vorkommen des Rotkehlpiepers am Velenceer-See. L. MÁTÉ sendete im Mai 2 ♀♀ aus Dinnyés dem Ung. National Museum. Exemplar vom 6. V. mit lichter Kehle, Brust mit zahlreicheren kleineren braunen Flecken, Flügel 84, Schwanz 58, Lauf 21, Schnabel 11·5, Hinterkralle 10 mm. Exemplar vom 18. V. mit etwas dunklerer Kehle, Brust mit weniger zahlreichen, grösseren Flecken, Flügel 84, Schwanz 57, Lauf 20·5, Schnabel 11·5, Hinterkralle 11 mm.

Dr. Eugen Greschik.

Über Vorkommen von *Aquila clanga* Pall. im Jahre 1934. Am 18. Oktober wurde ein bei Fegyvernek (Kom. Jász-Nagykun-Szolnok) erlegter gelber Adler Praeparator R. FÁBA in Budapest zugestellt und von DR. N. VASVÁRI als gelbe Varietät des Schelladlers erkannt, die früher für eine besondere Art: *Aquila fulvescens* GRAY gehalten wurde. Das Exemplar von Fegyvernek (s. Bild im ung. Text) ist dem im „Neuen Naumann“ Bd. V., Taf. 47, Fig. 2 abgebildeten Weibchen sehr ähnlich gefärbt. Körper rahmfarben, stellenweise fahl rostgelb, Schwingen und Steuerfedern schwarzbraun; die starke Verengung auf der Aussenfahne der 7. Schwinge zeigt deutlich das Merkmal des Schelladlers. Erster Beleg über Vorkommen dieser seltenen Varietät des Schelladlers in Ungarn. — Am 18. XI. wurde bei Bicske im Komitate Fehér ein junges ♂ des Schelladlers erlegt. Dunkelbraunes Exemplar mit grossen lichten Flecken, besonders auf Flügeldecken, Bürzel und Oberschwanzdecken, kein rostfarbener Nackenfleck. Laufbefiederung dunkelbraun, auf der Innenseite des Laufes mit zahlreichen schmutzigweissen Federchen untermischt. Achselfedern braun. Iris nussbraun. Im Kropf und Magen Fleisch eines Kaninchens 113 g schwer. Länge des Vogels 710, Flügel 548—550, Schwanz 283, Lauf 96, Schnabel von der Stirn 48, von der Wachshaut 34 mm. Flugbreite 1775 mm. Gewicht nach Entfernen des Kropf- und Mageninhaltes 1537 g. Links- und rechtsseitig Ovar; die obere Hälfte des linken Ovars nach aussen geneigt. Gröszenmasse des linken Eierstockes: $17 \times 3 \cdot 8 \times 2$, des rechten: $11 \times 2 \cdot 6 \times 1 \cdot 2$ mm; Farbe weiss. Herzgewicht 9·060 g, relat. Herzgewicht $5 \cdot 890/_{00}$. Lebergewicht 23·810 g, relat. Lebergewicht $15 \cdot 490/_{00}$.

Dr. Eugen Greschik.

Kohlmeisen im Röhricht. Am 26. X. 1934 beobachtete ich im Röhricht bei Majosháza eine grössere Gesellschaft Kohlmeisen, die mit einer Blauweise dort noch Insekten suchten. Den ganzen Nachmittag waren sie mit dieser Arbeit beschäftigt und behämmerten fleissig die vorgefundene Beute. Bekanntlich ziehen sich sehr viele Insekten über den Winter in das Rohr zurück. Die Meisen finden daher im Röhricht auch im Winter Nahrung. Wenige Angaben besitzen wir aber — abgesehen von Bart- und Beutelmeyse — über Aufenthalt und Arbeit unserer Meisen im Röhricht überhaupt. NAUMANN erwähnt z. B. nur von der Blau- und Sumpfmeyse, dass sie zuweilen auch das Röhricht besuchen. Die Frage verdient mehr Aufmerksamkeit, denn es scheint, dass unseren Rohrwäldern unter anderem auch eine wichtige Rolle bei der Überwinterung der Kohlmeisen zukommt.

Dr. Eugen Greschik.

Ein Gelege des Teichwasserläufers vom Fertő-See. Im April d. J. besuchten die englischen Oologen CONGREVE und CHRISTIE in Begleitung von JAKOB SCHENK die Vogelsammlung des Ung. National Museums um ein

mitgebrachtes fragliches Gelege von 4 Eiern des Teichwasserläufers, welches WERNER am 23. V. 1914 bei Pátfalú am Fertő-See sammelte, mit den Gelegen dieses Wasserläufers im Museum zu vergleichen. Der Vergleich ergab, dass es sich wirklich um ein Gelege von *Tringa stagnatilis* (Bechst.) handelt und damit erhielten wir den Beweis, dass der Teichwasserläufer, der heute in Ungarn nicht mehr brütet, früher auch am Fertő-See nistete.

Dr. Eugen Greschik.

Merops apiaster L. im Komitate Szatmár. Mitte Juli 1932 fand ich eine alleinstehende 70 cm tief gegrabene Bruthöhle des Bienenfressers im Theissufer bei Panyola. Das öftere Ein- und Ausfliegen der Alten deutete auf das Vorhandensein von Jungen. Während ihrer ständigen Jagd nach Insekten über dem Flusse konnte ich einmal beobachten, wie das eine Exemplar aus seinem horizontalen Fluge sich plötzlich fast senkrecht emporschwang und sich rücklings überschlagend, einen regelrechten Purzelbaum machte, dabei 2—3 m hinuntersank und dann seine gewohnten Flugspiele wieder aufnahm. Weitere Bruthöhlen fand ich in der Nähe, im Theissufer nicht, doch konnte ich mich von dem häufigen Vorkommen des Vogels überzeugen. Am 16. VIII. 1932 sah ich ein vereinzelt Stück auf einer Lehmscholle des zerissenen Ufers bei Vásárosnamény ruhend. Am 25., 27. VIII. 1932, 10. IX. und 29. u. 30. VIII. 1934 beobachtete ich über den Ufern zwischen Panyola und Gulácsi Scharen zu 15—30—50 Stück, die jedesmal um 10 Uhr vorm. erschienen und nach 10—20 Minuten gegen Osten verschwanden.

Dr. Johann v. Söreghy.

Ornithologische Notizen von der Hortobágyer-Puszta. Am 29. X. 1934 beobachteten wir am linken Ufer des Szálka-Baches einen Seeadler, der sich als er uns bemerkte vom Boden erhob und auf einen entfernten Brunnenschwengel setzte. Um den 24. X. wurde ein Kiebitzregenpfeifer auf der Hortobágyer-Puszta erlegt und am 18. XI. eine Heringsmöwe, *Larus fuscus* L. im Winterkleide bei Hajdúböszörmény geschossen. Flügellänge 410 mm. Beide Vögel kamen in das Hortobágyer-Museum. *Dr. Johann v. Söreghy.*

Über Wildgänse im Herbst 1934 auf der Puszta Hortobágy. Am 29. X. schoss ich auf dem Morgenanstand eine schöne, ausgefärbte Rothalsgans, die mit 10 Zwerggänsen auf mich zustrich. An ihrer abweichenden Stimme konnte ich sie sogleich erkennen. Bis 15. XI. waren unter 738 Wildgänsen: 41 Graugänse, 23 Saatgänse (sehr wenig), 1 Rothalsgans, 583 Blässgänse (95% der Wildgänse auf der Hortobágyer Puszta gehören zu diesen), 90 Zwerggänse (letztere kommen massenhaft mehr zu Anfang des Herbstes vor).

Andreas v. Graefl.

Brüten des Rotkopfwürgers bei Sopron. Dieses Jahr fand ich 4 Nester des Rotkopfwürgers auf Akazien in der Nähe von Sopron. Ein näher untersuchtes, auf einem Seitenaste einer Akazie, in etwa 9 m Höhe, war aus dünnen Stengeln und dornigen Zweigen erbaut, dazwischen eine dicke Schnur und Papier eingeflochten und inwendig mit wenigen Hühnerfedern ausgekleidet. Die 5 Jungen wurden beringt und flogen am 17. VII. aus dem Neste. Die von mir beobachteten Exemplare führten keine so versteckte Lebensweise wie dies v. CHERNEL schreibt. Ein Ex. sass z. B. oft auf einem 1·5 m hohem Pfahle und liess mich bis auf 3—4 m nahe kommen.

Paul Tasch.

Albinotische Bachstelze. Am 12. VII. 1934 wurde mir in Aszód ein ganz weisses junges ♀ von *Motacilla alba* L. überbracht. Flügellänge 84, Schwanz 82, Lauf 21·5 mm.
L. Thiringer.

Weisser Eichelhäher. Am 21. VI. 1934 schoss ich bei Csobánka einen jungen weiblichen weissen *Garrulus glandarius* (L.). Der Vogel ist ganz weiss, nur ein Teil der Schwingen hellbräunlich, das Hellblau auf den Flügeldecken fehlt, die schwarzen Querbänder sehr blass. Schnabel und Füsse blassrot.
N. Selmeczy.

Das erste Storchnest in der Oberzips. Im heurigen abnormal warmen Frühling siedelte sich auf dem alten Maldurer Glockenturm ein Storchpaar an. Das Nest enthielt in der 2. Hälfte des Mai 4 Eier. Meines Wissens ist dies der erste Fall, dass in der Oberzips der Storch brütete. Wahrscheinlich veranlassten sie die stark vermehrten Feldmäuse und Schlangen zur Ansiedlung in der Gegend.
Ernst v. Bethlenfalvy.

Dänischer Kreuzschnabel in der Zips. In den Nadelwäldern bei Tárcafő (Toriszka) beobachtete ich am 2. April 1934 eine kleinere Schar Kreuzschnäbel (*Loxia curvirostra* L.) beim Öffnen der Zapfen. Ein Exemplar schien einen Ring am Fusse zu haben. Ich schoss es herunter und fand am Fusse tatsächlich einen Ring mit der Aufschrift: 0.4. Zool. Museum. Danmark. Nach Mitteilung des Dänischen Museums wurde der Vogel im Alter von 2 Wochen am 22. April 1932 in der Pflanzung Hogilgaard, etwa 8 km südlich von Herning beringt.
Edmund Tischler.

Tadorna tadorna (L.) am Fehér-See bei Szeged. Am 26. December 1934 erschienen 17 Brandgänse am Fehér-See bei Szeged, von denen ein ausgefärbtes schönes Männchen am 6. Jänner 1935 erlegt und dem zool. Museum der Universität übergeben wurde. Auch nach dem 6. Jänner waren noch einige Tage 2 Exemplare an genannter Stelle.
Tiberius Weisz.

Störche im Dezember und Januar. Nach Berichten von Tageszeitungen wurden im diesjährigen gelinden und schneelosen Dezember, u. zw. am 15., auf den Feldern bei Megyer Störche beobachtet. Nach L. FÁBA wurden am 16. Dez. auch bei Rákospalota 2 Störche gesehen und E. v. DUBRAVICZKY teilt uns mit, dass er am 4. Jan. (noch vor dem Schneefall) nachmittags bei Pestszentlőrinc 2 Störche niedrig gegen Budapest streichen sah. Wahrscheinlich wurden an allen 3 Orten dieselben 2 Störche beobachtet, die aus der Gefangenschaft entflohen oder wegen Krankheit zurückgeblieben sein dürften.
Dr. Eugen Greschik.

Colymbus immer Brünn. auf der Donau bei Budapest. Am 11. I. 1935 wurde auf der Donau zwischen der Margareteninsel und Altofen ein jüngeres ♂ des Eisseetauchers im Winterkleide erlegt. In der Speiseröhre ein 15·5 cm langer *Aspro asper* (L.), hinter dem Kopfe eingebissen; im Magen zwei 6 cm lange *Aspro asper* (L.) mit abgetrennten Köpfen, ein 11 cm langer *Idus melanotus* Heck., der hinter dem Kopfe ebenfalls eine Bisswunde hatte und in der Mitte des Körpers entzweigebissen war, 12 St. 0·7—1·5 cm grosse Kieselsteinchen, Gesamtgewicht 48 g. Flügellänge 387 mm. Gewicht nach Entfernen des Mageninhaltes 4552 g. Herzgewicht 50·080 g, relat. Herzgewicht 11·00⁰/₀₀. Lebergewicht 182·700 g, relat. Lebergewicht 40·14⁰/₀₀.
Dr. Eugen Greschik.